

САМОСТІЙНА ПІДГОТОВКА ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ДО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ

Хоботова Наталія Володимирівна

кандидат медичних наук

асистент кафедри оториноларингології

ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України"

м.Дніпро, Україна

Безперервний процес удосконалення знань та вмінь лікаря-інтерна, в сучасних умовах стрімкого прогресу медичних технологій при збільшених вимогах до фахівця, робить вкрай важливими заходи щодо поліпшення післядипломної освіти. Використання методів активізації діяльності лікарів-інтернів створює новітні особисті підходи до навчання молодого лікаря. Рішення діагностичних і лікувальних задач, проблемних ситуацій, участь в учбових іграх забезпечує високу професійну підготовку. В процесі підготовки всі лікарі-інтерни вимушені активно знаходити, вивчати і використовувати учбову та наукову інформацію, що більш корисно, ніж традиційні способи навчання. Сучасний виховно-освітній процес актуалізує лідерські якості молодих людей, прищеплюючи їм смак до нового і прогресивного з широким використанням новітніх медичних інформаційних технологій [1,2]. Безперервна освіта підтримує постійне навчання, створює умови для самоосвіти, що сприяє особистому прогресу. Це забезпечує певний зв'язок між окремими етапами освітньої траєкторії. В нинішній час постійна самоосвіта стає необхідною умовою в реалізації індивідуальних переваг у галузі спеціальних медичних знань. Мова йдеться не тільки про професійне вдосконалення, але і про якісно - індивідуальний прогрес інтерна, який забезпечує високий ступінь суб'єктної активності, вільний вибір рішень, прагнення до підвищення

загально медичної та етичної компетентності та духовної культури, що стає способом самоорганізації особи [3].

Самостійна робота інтернів є одним з найважливіших резервів підвищення ефективності вищої освіти та розподіляється за обсягом від 100 % (при навчанні екстерном) до 30 % (при очній формі навчання). Набування навиків самостійного планування та організації власного учбового процесу забезпечує плавний перехід до безперервної післядипломної освіти, насамперед - самоосвіти. Самостійна підготовка являє собою плановану роботу інтернів, яка виконується за завданням та при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Цей вид підготовки призначений не тільки для оволодіння суміжними дисциплінами, але і для формування навиків самостійної роботи взагалі - в учбовій, науковій, професійній діяльності; для придбання здатності приймати на себе відповідальність, самостійно вирішувати проблему, знаходити конструктивні рішення, виходу з критичної ситуації, тощо. Викладач лише організує пізнавальну діяльність, а інтерн сам здійснює пізнання [4].

У вищих навчальних закладах існують різні види індивідуальної самостійної роботи: підготовка до лекцій, практичних занять, семінарів, модульних контролів, заліків, іспитів; виконання рефератів, завдань, курсових робіт і проектів, підготовка до ліцензійного іспиту. Співвідношення часу роботи в аудиторії до часу, що відводиться на самостійну роботу, у всьому світі складає 1:3,5. Це базується на великому дидактичному потенціалі цього виду учбової діяльності.

Самостійна підготовка сприяє: поглибленню і розширенню знань, формуванню інтересу до пізнавальної діяльності, оволодінню прийомами процесу пізнання, розвитку персональних здібностей. На успішне виконання самостійної роботи впливають: мотивація, чітка постановка пізнавальних завдань, оволодіння алгоритмами, методикою, способами виконання роботи, чітке визначення викладачем форм звітності, об'єму

роботи, термінів її завершення, надання консультаційної допомоги, чіткі критерії оцінки, звітності тощо, використання різних форм контролю (практикум, контрольні роботи, тестування). Самостійна робота включає творчі процеси в навчанні особистості.

Розрізняють три рівні самостійної учбової діяльності:

1) Репродуктивний - тренувальні самостійні роботи виконуються за зразком: рішення задач, заповнення таблиць, схем, тощо. Пізнавальна діяльність виявляється в упізнаванні, осмисленні, запам'ятовуванні. Мета такого роду робіт - закріплення знань, формування вмінь та навиків.

2) Реконструктивний - в ході реконструктивних самостійних робіт здійснюється перебудова рішень, складання плану, тез, анотування. На цьому рівні можуть виконуватися реферати.

3) Творчий (пошуковий) - самостійна робота вимагає аналізу проблемної ситуації, отримання нової інформації. Інтерн повинен самостійно провести вибір засобів і методів рішення (власноруч змоделювати проблемну медичну ситуацію, створити валідне тестове завдання, тощо) [5].

Мотивація учбового завдання є найпершою умовою успішного виконання самостійної роботи, характеризується сукупністю спонукань (мотивів), що викликають активність індивіда; система чинників, що детермінують поведінку людини. Мотивація для суб'єкту повинна бути безперервним процесом. Мотив на відміну від мотивації - це особова властивість, спонукання до діяльності, ініціювання дій та вчинків. Мотиви формуються з потреб людини, бувають свідомими і неусвідомлюваними. Основні категорії мотивів: мотив досягнення успіху, мотив уникнення невдачі, мотив влади, мотив аффіліації (прагнення до спілкування) [6]. Оптимальним є базування мотивації на пізнавальному інтересі. Чим сильніше пізнавальна мотивація, тим більше здатність до вирішення складних завдань. Якщо інтерн приступає до заняття зі складеним мотивом, то ніякої спеціальної роботи на цьому етапі не потрібно. В

іншому разі необхідно за допомогою зовнішньої або внутрішньої мотивації забезпечити включення молодого колеги в спільну діяльність з викладачем.

Потреби і мотиви можуть спонукати суб'єкта до дії не тільки по оволодінню об'єктом, але і по уникненню його (коли об'єкт має негативну валентність, що пов'язана з похідним від нього загрозам (можливістю пережити неприємні відчуття, понизити свій соціальний статус, тощо). Захисні механізми такого характеру є психоаналітичною категорією, що поєднує сукупність неусвідомлюваних прийомів, за допомогою яких людина оберігає себе від психологічних травм. Самостійна робота дозволяє понизити негативний ефект деяких індивідуальних особливостей інтернів (інертність, нездатність розподіляти увагу, нездатність діяти в ситуації ліміту часу, тощо), максимально використовувати сильні сторони індивідуальності завдяки самостійному вибору часу і способів роботи, носіїв інформації, тощо.

Основними шляхами підвищення активності суб'єкту і ефективності всього учбового процесу є: посилення учбової мотивації інтерна за рахунок внутрішніх і зовнішніх мотивів (стимулюючих мотивів); створення умов для формування нових переважних форм мотивації: прагнення до самоактуалізації, самовираження і самопізнання в процесі навчання.

Самовиховання є свідомою діяльністю особи, що спрямована на саморозвиток і формування власної базової культури. Самовиховання повинно укріплювати і розвивати здібність до добровільного виконання зобов'язань (як особистих, так і заснованих на вимогах колективу), формувати моральні і вольові якості, особливості поведінки.

Кінцевою умовою успішності самостійної підготовки є творчість - діяльність, яка дає нові матеріальні і духовні цінності. Творчість розкриває потребу особи в самовираженні, самоактуалізації та реалізації своїх творчих можливостей.

Висновки:

1. Самостійна підготовка в післядипломному навчанні є однією з найважливіших умов підготовки фахівців в інтернатурі.
2. Успішність самостійної підготовки знаходиться в прямій залежності від покрокового дотримання умови «від мотивації до індивідуальної творчості».
3. Якість самостійної підготовки лікарів-інтернів залежить від здатності викладача нівелювати «негативні мотивації» і «негативні валентності».
4. Втілення організаційних методів до самостійної підготовки лікарів-інтернів за модулем «невідкладні стани» оптимізує навчальний процес та підвищує якісні показники.
5. Самостійна підготовка лікарів-інтернів до ліцензійного іспиту повинна бути організована з перших днів очної частини навчання.

Література:

1. Ехалов В.В., Слива В.И., Станин Д.М., Лященко О.В., Клигуненко Е.Н. Принципы подготовки врачей-интернов разных специальностей по циклу «Неотложные состояния»/ Медицина неотложных состояний. - 2011. - №4 (35), – С. 126-128.
2. Вершловский С. Г. Система образования взрослых как объект прогнозирования // Человек и образование. – 2010. – № 1. – С. 16–21.
3. Зинкевич Е. Р. Развитие педагогического мышления врачей-преподавателей медицинских ВУЗов в условиях непрерывного образования // Человек и образование, №1(30), -2012. – С. 103-107
4. Шурупова Р.В., Максимов К.В. Разработка системы инновационного потенциала обучающихся с использованием активных форм обучения.// Система менеджмента качества и оптимизация

образовательного процесса/ мат. уч. - метод. конференции сотрудников академии, посвящённой 250-летию ММА им. И.М. Сеченова.- М. - 2008. - 0,2 п.л.

5. Гайдук О.І., Башкірова Н.С., Єхалов В.В. Оптимізація самостійної підготовки лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика - сімейна медицина» //Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції «Реалізація закону "Про вищу освіту" у вищій медичній та фармацевтичній освіті -м. Тернопіль, Тернопіль:ТДМУ "Укрмедкнига",- 2015. - С.427-428.

6. Психология и педагогика. Курс лекций: Учеб. пособие для студентов вузов / А. К. Луковцева. – М.: КДУ. - 2008 /<http://www.litres.ru>